

12 APRIL 2024

Rainer Zitelmann: Antikapitalism och antisemitism är tvillingbröder (<https://www.svensktidskrift.se/rainer-zitelmann-antikapitalism-och-antisemitism-ar-tvillingbroder/>)

Antisemitismen har länge ansetts vara ”högerextrem”, till stor del på grund av att nationalsocialisterna under Adolf Hitler, som begick mänsklighetens största brott mot det judiska folket, anses vara ”högerextrema”. Det finns en förenkling där, men det var okej för de till vänster på det politiska spektrumet, eftersom det innebar att hat mot judarna kunde avfärdas som en högerfråga som de inte hade något med att göra.

Idag är det många som gnuggar sig i ögonen när de inser att det starkaste stödet för islamistinspirerad antisemitism kommer från "postkoloniala", vänsterorienterade antikapitalister vid europeiska och amerikanska universitet. Vad många inte vet är att antikapitalism – oavsett om den är vänster- eller högerextrem – och fientlighet mot judar alltid har varit nära sammankopplade. Naturligtvis finns det antisemiter vars hat mot det judiska samfundet inte är antikapitalistiskt till sin natur (utan snarare religiöst, till exempel), och många antikapitalister är inte antisemiter. Men det är lika klart att antisemitism och antikapitalism ofta går hand i hand.

Karl Marx skrev – trots att han själv var jude – till en vän att den judiska religionen var "motjudande" för honom. Anledningen var att Marx anklagade judarna för att ha gjort pengar till sin sanne gud, som han skrev i en essä "Om judefrågan": "Vilken är judendomens sekulära grundval? Praktiskt behov, egenintresse. Vad är judens världsliga religion? Schackrande. Vad är hans världslige Gud? Pengar."

Dessa uttalanden av Marx är ingalunda isolerade försummelser; det finns gott om andra liknande exempel: när han ville förolämpa någon, som grundaren av den tyska socialdemokratin Ferdinand Lassalle, vars popularitet han avundades, kallade han honom en "judisk n****r"; och från en av sina semestrar klagade Marx till sin vän Friedrich Engels att det fanns "många judar och loppor" på orten.

Antisemitism har funnits under mycket lång tid, men tyngdpunkten försköts under 1800- och 1900-talen. Den religiöst motiverade antisemitismen hamnade i bakgrunden, medan bilden av den "rike juden", den "penningälskande juden", blev allt vanligare.

Beskrivningar av judisk rikedom lekte med dessa metaforer redan i mitten av 1800-talet: "De paraderar omkring, prydda med guld- och silvermynt, med utsökta pärlor och ädelstenar; På sina bröllop äter de från silverkärl och dukar bordet med så många skålar, och slutligen anländer de i så praktfulla vagnar med en postiljon och ett stort följe."

Grundaren av Franska antisemitiska förbundet (*Ligue antisémitique*), Édouard Drumont, skrev 1890: "Semiten är merkantil, girig, beräknande, listig och listig ... Semiten är jordbunden, med knappast någon omsorg om livet efter detta ... Semiten är en affärsman av

instinkt; Han är född till handelsman, handlar med allt man kan tänka sig och tar varje tillfälle i akt att vinna över sin nästa.” Drumont var en av grundarna av den moderna antisemitismen, liksom socialisten Eugen Dühring, som kämpade för en ”socialism för det ariska folket”.

Adolf Hitlers antisemitism hade också ett starkt antikapitalistiskt inslag. Denna aspekt är särskilt tydlig i hans tidiga tal, till exempel ett som han höll den 13 augusti 1920 om frågan ”Varför är vi antisemiter?” Här angrep han ”(internationellt) börs- och kreditmarknader”, som finansierades av judarna:

”Därför växte detta kapital och härskar i dag praktiskt taget över hela världen, omätbart i fråga om beloppen, ofattbart i sina gigantiska förhållanden, kusligt växande och – det värsta – fullständigt fördärvande allt hederligt arbete, ty det är den förfärliga delen, att den normala människan, som i dag måste bära räntebördan på detta kapital, måste stå vid sidan av och se hur det trots flit, flit och sparsamhet, trots verkligt arbete, knappast finns något kvar för honom som han kan livnära sig på, och ännu mindre klä sig, samtidigt som detta internationella kapital slukar miljarder i räntor som han måste hjälpa till att betala, samtidigt som en ras breder ut sig i staten, som inte utför något annat än att samla in ränta för sig själv och att klippa kuponger.”

Senare analyser (<https://nationalinterest.org/feature/new-sources-reveal-why-germans-joined-hitler%E2%80%99s-nazi-party-200074>) av Jürgen W. Falter om motiven för att gå med i det nationalsocialistiska partiet (NSDAP) visar att antisemitism och antikapitalism ofta gick hand i hand. Nationalsocialister och andra antisemiter betraktade inte judarna som en svag grupp, tvärtom betraktades de som en synnerligen mäktig grupp – vilket framgår av det (förfalskade) dokumentet *Sions vises protokoll*, som av antisemiter åberopas som bevis för att judarna strävar efter världsherravälde.

Enligt protokollen: ”Alla regeringsmaktens hjul rör sig genom verkan av den motor som är i våra händer, och den motorn är – guld. Den politiska ekonomins vetenskap, uppfunnen av våra vise män, har för länge sedan visat kapitalets kungliga prestige. Antijudiska filmer som *Rothschilds*, som spelades in under Tredje riket, vävde samman hat mot de rika, kapitalismen och judarna.

Stalin blev också mer och mer en radikal antisemit, vilket för övrigt [Hitlers beundrade](https://hitlers-national-socialism.com/samples/hitlers-position-towards-stalin/). (https://hitlers-national-socialism.com/samples/hitlers-position-towards-stalin/) Strax före Stalins död 1953 inleddes en stor kampanj mot en påstådd "sammansvärjning av de judiska läkarna". Stalin hävdade att en grupp judiska läkare fick order direkt från judiska organisationer i USA och krävde att de skulle "kastas i kedjor, slås sönder till en massa och malas till pulver". Över hela Sovjetunionen trakasserades, misshandlades och avlägsnades judar från offentliga ämbeten och universitet.

Antisemitiska stereotyper bygger på konspirationsteorier. Det är de rika och superrika – människor som Rothschilds eller investeraren George Soros – som enligt konspirationsteoretiker ligger bakom allt ofog i världen. Antikapitalism och konspirationsteorier är nära sammankopplade, visar en undersökning som jag gav Ipsos MORI i uppdrag att genomföra i [35 länder](https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ecaf.12591) (https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ecaf.12591) .

Först undersöktes om de svarande hade en positiv eller negativ inställning till kapitalism. I ett andra steg fick samtliga respondenter ta del av två påståenden som är karakteristiska för personer som tror på konspirationsteorier. Den första av dessa var: "I verkligheten bestämmer inte politiker någonting. De är marionetter som kontrolleras av mäktiga krafter i bakgrunden." Den andra var: "Många saker i politiken kan bara förstås om man vet att det finns en större plan bakom dem, något som de flesta dock inte vet."

Det visade sig att hängivna antikapitalister instämmer betydligt mer i de två konspirationstänkandena ovan än hängivna prokapitalister. Endast i ett av de 35 undersökta länderna fann vi att pro-kapitalister är mer benägna att vara konspirationsteoretiker än antikapitalister. Detta bevisar tydligt sambandet mellan antikapitalism och konspirationstänkande. De superrika och lobbyisterna styr och kontrollerar i hemlighet hela världen. Den som tror på detta är bara ett steg bort från antisemitiska konspirationsteorier.

Rötterna till antikapitalism och antisemitism står ofta att finna i avundsjuka på de rika och framgångsrika. Historiskt sett har hatet mot det judiska samfundet en mängd olika källor. Men den mäktigaste av dessa källor idag, vid sidan av islamismen, är antikapitalismen. Det är

därför inte förvånande att antikapitalismen och antisemitismen vinner terräng i Europa och USA. De är tvillingbröder.

Rainer Zitelmann är författare till [Hitler's National Socialism](https://hitlers-national-socialism.com/)
(<https://hitlers-national-socialism.com/>)

◀ Sten Niklasson: Tough guy

Anders Åslund: How the West is Betraying Ukraine and
Itself ▶